

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 4, I. nadst. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritrilje desno. Telefon št. 24. — SHS postnoštekovni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Poština plačana v gotovini Cena današnje šte. Din —75

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne ter stani mesečno po pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom D 11.—, na izkaznice D 10.—
inacrat po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Naslov

Maribor, sreda 29. septembra 1926.

Leto: VII. — Številka: 220.

Veliki orkester

Maribor, 28. septembra.

Svet je precej drugačen nego se zdi malomeščanskim politikarjem okoli pivskega omizja, kjer se „rešujejo“ razni domači in tuji „problemi“ s čudovito lahkoto. Silno naivni pojmi vlada pri nas o takozvanem gospodarskem nacionalizmu. Vajeni smo malenkostne politične borbe, zato naša javnost niti ne opazi ogromnih kontur, ki se pojavljajo na obzorju. Že sedaj lahko rečemo: Koliko je v našem gospodarstvu industrializma, v toliko je tujeja kapitala. Seveda je to splošno pravilo, ki ga ne morejo pobiti dejstva, da so nekatere manjše industrije v domačih rokah. Te zavise o večjih industriji ali pa od bančnega kapitala, ki je dandanašnji že tako spleten med našo, da je abotno ločiti domače od tujega.

Vsi naši narodno-gospodarski teoretiki, ki gledajo nekoliko dalje naprej, prihajajo do sklepa, da naša država ne more z lastnimi sredstvi dvigniti ogromnih zakladov, ki leže v zemlji, niti zgraditi novih važnih železnic, elektrificirati prog itd. itd. — vse same civilizacijske naloge, v katerih smo zaostali in ki jih bomo morali izvršiti. Fiskalni, monopolski in drugi dohodki naše države gredo za vzdrževanje vojske, za ogromen upravni aparat, za odplačevanje dolgov in za najnujnejše, skoraj da najprimitivnejše potrebe — in že to znese toliko, da vsa država ječ pod težkimi bremenji.

Naš napredek zavisi v veliki meri od tujega kapitala. To je neprijetna resnica. Ali resnica je, in če bi se mi še toliko branili, vse naše velike nacionalistične teorije so brez moči nasproti internacionalizmu kapitala. Še nikdar v zgodovini se ni mednarodni kapital tako stikal med sabo, še nikdar ni imel tako obsežne vloge kot jo ima v naših dneh. Sentimentalno malomeščansko rodoljubstvo izgleda v luči teh dejstev prav tako naivno kakor kmečka mržnja nasproti tehničnemu napredku — strojem. „Mi pa ostajamo, kakor smo bili... Ne, mi se bomo morali pripraviti na te pojave, ali pa nas bo čas neusmiljeno pometel.“

Predno so se sporazumeli francoski in nemški diplomati in politiki, so si prijeteljski stiskali roke francoski in nemški industriji. Kaj je privedlo Francoze in Nemce do tega, da so se tudi politično in narodno zblizali in spravili? Nemce je prisilil njihov lastni velekapital, ki je skril sufler Stresemannove politike. — Poincaréjevega odpora niso zlomili nikakoli umstveni razlogi, še manj pa kaka srčna potreba po miru in spravi z onimi, ki so radi svoje vladavilnosti vzeli Franciji poldrug milijon najzdravejših mož. Ne! Francosko zunanjo politiko suhira domači velekapital, ki se boji gospodarske katastrofe in boljševizma, njena zadnja instanca pa je newyorški Brodway, kjer so danes gibalne sile svetovnega gospodarstva.

Zabeležili smo že dalekosežno ustanavljanje evropskih kartelov in trustov. Pravkar se vrše pogajanja med francosko in nemško industrijo za sklenitev mednarodnega ieklenega pakta, ki jim imajo slediti pogajanja za premogovni in železarski kartel, nato za kemični kartel. Končni cilj je ustanovitev zapadno-evropskega industrijskega bloka.

Kaj pomeni to v praksi, je povedal te dni francoski publicist Jules Sauerwein v „Telegraphu“. Francozi in Nemci bodo znotraj tako povezani, da bodo morali skleniti tudi politične in vojaške pogodbe. Voja med obema državama enostavno ne bo več mogoča. Njih zunanja politika bo morala hoditi sporedna pota. Zapadno-evropski industrijski blok bo pritisnil tudi na Rusijo, ki se organizirani sili kapitala ne bo več mogla upreti.

To so velike konture na evropskem obzorju. Na tem ogromnem odru smo mali narodi samo statisti. Veliki narodi igrajo glavno vlogo tudi za nas. Jugoslovanska diplomacija — to vemo vsi — dela do navodilnih onih večjih. Naravno,

Deio preiskovalnega odbora

Nobena korupcijska afera se ni razčiščena.

Beograd, 28. septembra.

Kakor zagotavljajo v parlamentarnih krogih bo preiskovalni odbor komaj končal delo do termina, ki mu ga je določil plenum skupščine. Odbor sam prikriva delo s plaščem molčečnosti in izgleda, da se seje zlorablja za pogrevanje strankarsko političnih strasti. Afera mladega Pašića še doslej ni razčiščena, dočim številne druge korupcijske afele (benzin, papirnica „Vapa“ itd.) niso niti načete. Odbor aktov, ki jih je na kupe, niti preiskal, niti zaslišal številne priče. Splošni utis tudi je, da parlamentarni preiskovalni odbor sabotira objektivno. Člani določenega odbora sicer povdarjajo, da bo afera Rade Pašića razčiščena že ta teden, vendar pa bo do razčiščenja ostalih korupcijskih slučajev minilo najmanj pol leta, radi česar bo odbor zaprosil skupščino za podaljšanje preiskovalne dobe.

Jovanović proti Pašiću

Omahljivost njegovih pristašev.

Beograd, 28. sept.

V političnih krogih se je doznalo, da je hotel Ljuba Jovanović, katerega zdravstveno stanje se je hitro boljšalo, v prihodnjih dneh presenetiti politično javnost z oglasom, ki ga je podpisalo 40 radikalnih poslancev, ki se obvezujejo zavzeti se za Jovanovića in slediti njegovim politikam, ako napove Pašiću boj in se oddeli od radikalne stranke. Toda ker so mu ti odrekli v odločilnem momentu podporo, ga je presenečenje v zdravstvenem oziru zopet močno potrl.

Radić o Ženevi in sporazumu

Zagreb, 28. sept.

Stjepan Radić je dal sinoči zastopnikom tiska nekaj pojasnil o utisih v Ženevi. Omenil je, da je sporazum med Francijo in Nemčijo neizogiben. Ravno tako so tudi Hrvatje in Srbi našli pot k sporazumu. S Trumbićem — je dejal Radić — nisem mogel priti na čisto. Lažje mi je bilo s Pašićem. Med nama je bilo več razumevanja kakor med njim in Pribečevićem. Ob zaključku je govoril novinarjem tudi o osebnih uspehih, ki jih je dosegel v obveščanju z evropskimi državniki.

Zopet letalska nesreča

Eksplozija aeroplana nad Novim Sadom. — Dve žrtvi.

Novi Sad, 28. sept.

Včeraj je poletel z Novosadskega letališča pukovnik Kowanikov v spremstvu vojaka Muharem Muhamedbašića. Nad mestom v višini 250 metrov je eksplodiral motor in letalo se je razletelo v tisoče drobcov. Od obeh letalcev so našli le nekatere delce kosti in uniforme.

— Smrtna kosa. V Ivanikoveih je umrla gospa Elizabeta Petovar, roj. Kočvar, vdova po ondornem veleposest. in poštarju Leopoldu Petovarju, mati g. Lovra Petovarja. Rajnika je bila stara 73 let in je slovela kot vzorna žena in dobra mati. Bodi ji lahka domača gruda!

CURIH. (Avala), 28. septembra. (Izv.) Beograd 9.145, Paris 14.50, London 25.10 Newyork 517.50, Milan 19.75, Praga 15.325, Dunaj 73.025, Budapest 0.00724, Berlin 123.30, Brüssel 13.90, Sofija 3.75.

V silnem koncertu gospodarskih sil, ki jih dirigira svetovni velekapital, smo mi samo en instrument. In kaj zmore en instrument v takem orkestru!

Za to pišemo o tem, ker je pri nas in baš pri nas še silno veliko naivnih nazorov o jedru nacionalizma in internacionalizma. Včas so take zmote nevarne, kakor je bila nevarna in škodljiva naša naivnost v vprašanju zapadne meje in koroškega plebiscita.

Dnevna kronika

Dnevi vremenskih katastrof

Nagli prehod gorkega vremena v mrzlo je povzročil celo vrsto vremenskih katastrof. Posebno huda nesreča je zadela del Gorenjske in ljubljansko okolico, kjer so imeli v nedeljo popoldne in večer težke ure.

Radi silnega deževja so vsi potoki prestopili bregove in razjarjena voda je drla prosto po poljih in obdala tudi človeška selišča. Na Viču, v Rožni dolini, na Glinah in Mirju je nastala povodenj, ki je zapustila ogromno škodo. Ljudje so bežali pred vodo kakor blazni. Na Glinah je voda zalotila tri neznane ljudi in jih zanesla v glavno strugo ter še danes ne vedo, kdo so in kje so njih trupla. — Hudo neurje je divjalo tudi v Zireh, v Poljanski dolini in pri Goricanah, kjer je posebno prizadeta odnoda papirnica in kjer se je podrl most.

Voda vsepovsod narašča in se je bati še večjih poplav. Že snoči je Ljubljana pri Zalogu prestopila obrežje in obstoja nevarnost, da bo Ljubljana s te strani že danes odrezana, če ne bo nenadoma nastopilo olajšanje. Tudi pri Trbovljah in Hrastniku je položaj kritičen. Promet se vzdržuje le z največjo previdnostjo in s težavo.

Volitve Zbornico za trgovino, obrt in industrijo

Včeraj je bil objavljen prvi rezultat zborničnih volitev. Končan je bil skrutinij glasovnic za industrijsko skupino.

Kakor znano, je postavila Zveza industrijev samostojno listo. Proti tej listi je skušala spletkariti Jelačin-Ogrinova skupina. Dosegla je neznatne uspehe. V splošnem so prodrli sami napredni kandidati, klerikali pa so propadli. Od 16 mandatov v industrijskem odseku sta ostala klerikalci samo dva.

Obžalovati je samo eno: Radi teh spletk je ostal v manjšini naš odličen narodno-gospodarski strokovnjak g. dr. R. Pipuš, predsednik mariborske sekcije Zveze industrijev. »Zveza industrijev« je storila napako, da ni zagotovila temu predstavljatelju industrijev v mariborski oblasti takega mesta, kjer bi njegova kandidatura sigurno prodrila.

V nadaljnjih odsekih skrutinij še ni zaključen.

Prosimo več obzirnosti!

Iz okolice dobivamo pritožbe, da se pri raznih vojaških vajah ne pazi dovolj na poljedelske nasade. Prav posebno trpe pri tem vinogradi. Znano je, s kako ljubeznijo in skrbjo se pri nas pazi na zoreče grozdje. Niti vinogradni posestnik sam se dostikrat pred trgatvijo ne dotakne grozdja. Letos imamo slabo letino in so ljudje še bolj občutljivi.

Vojaška oblast je že svoje dni izdala odlok, da se ima pri vojaških vajah paziti na poljedelske kulture. Kolikor se spominjamo, se v tem odloku določa celo odškodnina, vendar pa je znanih malo primerov, kjer bi se bila izplačala. Najboljše je, če se škoda sploh ne dela. — Ljudje žrtvujejo dovolj za državo in vojaštvo; naj bodo vsaj s te strani zavarovani.

Mi smo prepričani, da ima vojaška oblast najboljšo voljo, da prepreči tak obžalovanja vreden pojav. Da potolažimo ponekod jako ogorčene posestnike, prosimo javnim putem prizadete činitele, da zabičajo podrejenim poveljnikom, naj skrbneje pazijo na vojake in jim pod strogo kaznijo zabranijo vsako poškodovanje pridelkov tujih rok in tujega znoja. Upamo, da bo to dobro mišljeno opozorilo enkrat za vselej zaleгло.

— Popravi. V včerajšnji številki je ostala cela vrsta tiskovnih napak. V članku »Zadeva Slavske banke« je tiskarski škrat samovoljno izpremenil »Banque de Pais« v »Banque de Paris«, da ne omenjamo manjših jezikovnih pogreškov, ki za nje uredništvo ne odgovarja.

— Zadeva Slavske banke. Pri včerajšnji prvi sodni razpravi o predstečaju »Slavske banke« je bilo sklenjeno, da se podaljša rok za predložitev natančne

Tri hčerke vratarice

Sijajna veseliga, polna zabavne vsebine. Kot dodatek **diven kabaretni program.** Izborna spremljevalna muzika. 2056

KINO APOLO 28.—30. IX. TELEFON 121

bilance na 14 dni. »Slavska banka« je prosila »Narodno banko« v Beogradu, da pošlje dva izvedenca, ki bosta natančno preiskala njeno imovinsko stanje.

— Naši letalci v Varšavi. Naša letala, ki obiskujejo prijateljska glavna mesta, so srečno prispela v Varšavo.

— Iz Ptujja nam poročajo: Minulo soboto zvečer je priredilo tukajšnje Društvo jugoslov. akademikov v Narodnem domu zanimiv kulturni večer. Predaval je g. prof. Sila o svetovnem nazoru in verstvu. Predavanje je privabilo veliko slušateljev in slušateljic, ki so ves čas pozorno sledili lepim in temeljitim izvajanjem o bistvu svetovnih nazorov, o razmerju med znanostjo in verstvom in drugimi vprašanji, ki so s tem v zvezi. Po predavanju se je razvila prav tako zanimiva debata, v katero je poseglo več slušateljev in ki bi se bila lahko ob nezmanjšani pozornosti nadaljevala globoko v noč, če ne bi pozna ura zahtevala, da se je sestanek zaključil. Prijeten in zelo poučen predavalni in debatni večer je spretno vodila gđ. Nadežda Blumennau, stud. med., ki si jo je ptujsko D. T. A. zvolilo za predsednico. Ptujčani bi si želeli še več takih večerov!

Ponovno znižanje uradniških doklad?

»Zagreber Morgenblatt« doznava, da bo imel finančni zakon za l. 1927-28 take določbe, da se bo položaj državnega uradništva zopet zelo poslabšal. Predvideno je znižanje draginskih dokladov za nadaljnih 25—35% t.j. na 50—60% prvotnega iznosa; dalje podaljšanje službene dobe na 35 let za vse profesorje in učitelje (doslej 30 let) in na 40 let za ostalo uradništvo; pokojnino pa bo prejemal uradnik šele po 25-tih letih službovanja in ne po 10 oziroma 15-tih letih, kakor doslej. Poleg tega je predvidena tudi redukcija uradništva.

V kolikor so informacije zgoraj imenovanega lista točne, ne vemo; objavljamo jih za sedaj z rezervo. Vsekakor se je naše uradništvo že navadilo, da ne pričakuje od zelene mize g. finančnega ministra nič dobrega, zato se tudi zgornja informacija ne glasi preveč neverjetno.

Tako »štedenje« bo nedvomno izzvalo burjo odpora, v katerem bo vse prebivalstvo solidarno z uradništvom. Dobro in nujno je štedenje, vendar pa ne tako, kakor ga hoče finančni minister. Če bosta vladni stranki sprejeli ta načrt, bo zapravljen njun zadnji ugled med meščanstvom. Za temeljite štedenje so potrebne temeljite reforme, ki bodo morale prejalisej zadeti tudi na ono stran, ki se zdaj najbolj varuje: na vojaštvo. Kadar gre za milijone, ne bodo mogle milijarde ostati nedotaknjene.

Mariborske vesti

V Mariboru, dne 28. septembra.

Protestni shod najemnikov

Snoči se je vršila odborova seja Društva stanovanjskih najemnikov. Na seji je bil soglasno sprejet sklep, da se skliče za četrtek dne 30. t.m. protestni shod stanovanjskih najemnikov. Shod se bo začel ob 20. uri v Götzovi dvorani.

Spričo dejstva, da se bo te dni odločilo, ali naj se odpravi najemniška zaščita in ali naj se prepusti določitev najemnine prostemu sporazumu med hišnim posestnikom in najemnikom, bo protestni shod zadnji svarilni glas organiziranih najemnikov. Društvo stanovanjskih najemnikov namerava predložiti resolucijo, v kateri zahteva od vlade, da naj sedanji stanovanjski zakon neizpremenjenega podaljša do l. 1930, kakor se je zgodilo to v nekaterih drugih deželah.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridelan kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Tiskar: »Mariborska Tiskarna«; g. Mariborn, predstavnik: Stanko Detela, ravnatelj. Urednik: Božidar Borko, novinar. Izdajatelj: Konzorcijski »Tabor«, predstavnik: Vekoslav Spindler, novinar. ² v Mariboru.